

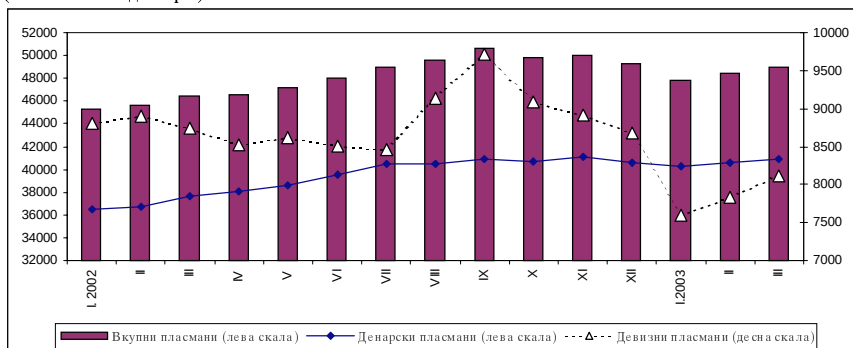
2.3.

Пласмани и каматни стапки на банките

*Продолжува умерениот
пораст на вкупните
пласмани на банките*

Финансиската поддршка на економијата преку банкарски кредити и понатаму бележи умерена позитивна динамика. Така, во март 2003 година вкупните пласмани на банките кај недржавниот сектор¹⁰ беа повисоки на месечна основа за 1,1%. Притоа, како и во претходниот месец, поинтензивен пораст беше регистриран кај кредитирањето во странска валута, наспроти незначителниот пораст на пласманите деноминирани во домашна валута. Во услови на постепено намалување на ризикот на земјата, а со тоа зајакната кредитна способност на економските субјекти и намален кредитен ризик, годишната стапка на пораст на вкупните пласмани изнесуваше 5,5%.

Графикон 21
Пласмани на банките
(во милиони денари)

*Месечен пораст на
денарските пласмани...*

Во март 2003 година, денарските пласмани на банките остварија умерен месечен пораст од 0,6%. Притоа, кај достасаните ненаплатени побарувања не се регистрирани позначителни промени. Наспроти умерената динамика на денарските пласмани, од квалитативен аспект регистрирани се поволни движења: а) и покрај намалувањето на краткорочните кредити одобрени на секторот претпријатија долгорочното кредитирање на претпријатијата и понатаму бележи раст. Со тоа се создаваат предуслови за поттикнување на инвестиционата активност преку обезбедување адекватна финансиска поддршка и б) банките ја задржуваат ориентацијата за надополнување на куповната моќ на населението преку понатамошно одобрување на краткорочни потрошувачки кредити, долгорочни кредити за станбена изградба и за други намени. Ваквиот тренд ја потенцира улогата на банките во стимулирањето на потрошувачката и инвестициите и со тоа нивниот придонес во динамизирањето на економскиот раст. Во секторската структура на денарските пласмани регистрирани се поместувања во насока на зголемување на учеството на секторот население (месечен пораст од 0,5 процентни поени, при што на крајот од месецот тоа изнесуваше 18,5%) и пониско учество на секторот претпријатија (на крајот од месецот тоа изнесуваше 80,8% и беше пониско на месечна основа за 0,4 процентни поени). Во март 2003 година, во рочната структура на денарските пласмани регистрирани се поволни движења. Така, и покрај доминантното учество на краткорочните пласмани (68,8%), на месечна основа тоа беше пониско за 0,4

¹⁰ Пласманите на банките се прикажани според фактичка состојба. Фактичката состојба на денарските пласмани се разликува од сметководствената состојба за извршени соодветни корекции за отпишани побарувања и прекнижувања кај банките.

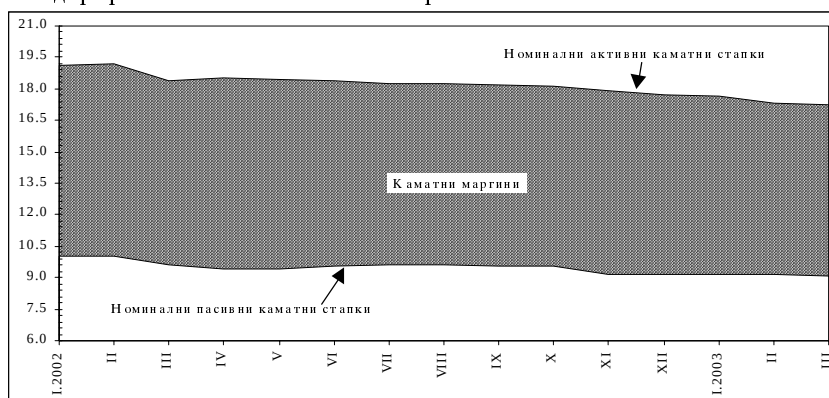
процентни поени. Во однос на истиот месец од претходната година, вкупните денарски пласмани се повисоки за 8,5%.

*...како и на девизните
пласмани на банките*

Девизните пласмани на банките во март 2003 година остварија месечна стапка на пораст од 3,5%. Притоа, повисокото ниво на пласмани во странска валута, во најголема мерка претставува одраз на: а) умерениот пораст на одобрени кредити во странска валута, чиј извор на финансирање се странски кредити; б) значително интензивирање на долгорочното кредитирање во странска валута и в) повисок износ на достасани ненаплатени побарувања врз основа на краткорочни кредити во странска валута. Од аспект на рочната структура, учеството на долгорочните пласмани забележа месечен пад од 0,7 процентни поени и на крајот на март 2003 година изнесуваше 55,7%. Од секторски аспект, речиси целокупниот износ на девизни пласмани е концентриран во секторот претпријатија. На годишна основа (март 2003 / март 2002 година), вкупните девизни пласмани на банките се пониски за 7,2%.

Графикон 22

Пондерирани каматни стапки и маргини на банките*

*Се однесуваат на денарски кредити и депозити.

*Непроменета каматна
политика на банките
во март 2003 година*

Во март 2003 година, поставеноста на каматната политика на банките остана непроменета. Така, краткорочната просечна пондерирана активна каматна стапка на банките изнесуваше 17,3% и е непроменета во однос на претходниот месец. Промени не се регистрирани ниту во трошоците на изворите на финансирање. Така, просечната пондерирана пасивна каматна стапка (се однесува на тримесечен денарски депозит), во март 2003 година изнесуваше 9,1%. Со тоа, каматните маргини и понатаму се одржуваат на високо ниво (8,2 процентни поени). Меѓугодишната анализа покажува намалување на активните и пасивните каматни стапки на банките од 1,1 и 0,5 процентни поени, соодветно, како одраз на поволните промени во економскиот амбиент и поставеноста на макроекономската политика. Согласно пониските трошоци на изворите на средства и понискиот ризик од промена на девизниот курс, краткорочната просечна пондерирана каматна стапка на девизните пласмани е значително пониска во однос на каматната стапка на денарските пласмани. Така, во март 2003 година таа забележа мал пораст (0,3 процентни поени) и изнесуваше 7,7%.

Намалена берзанска активност во првиот квартал од 2003 година

Во првиот квартал од 2003 година беше регистрирано намалување на берзанскиот промет за 2,3 пати во однос на претходниот квартал, при што тој изнесуваше 673,9 милиони денари. Тоа се должи на: а) значително намалување на прометот реализиран во блок трансакции (за 4,2 пати); б) значајно намалување на прометот на неофицијалниот берзански пазар (за 2,4 пати) и в) намалување на прометот реализиран на издвоениот сегмент за тргување со хартии од вредност во државна сопственост. Од друга страна, регистрирано е зголемување на прометот на официјалниот пазар од 27,5%, што во услови на намалено тргување со државните обврзници (за старо девизно штедење и за денационализација) се должи на поголемиот број на претпријатија чии акции котираат на официјалниот пазар на берзата. Имено, согласно измените на Законот за хартии од вредност за задолжителна котација, до крајот на март 2003 година на официјалниот берзански пазар се котираат 99 акционерски друштва. Во однос на првиот квартал од 2002 година, вкупниот берзански промет е намален за 21,1%.

Берзански промет и берзански индекс

Берзанскиот индекс (МБИ) во првиот квартал од 2003 година континуирано се одржуваше над неговата иницијална вредност, при што на 31.03.2003 година изнесуваше 1.082,6 поени. По декември 2002 година, тоа претставува втора највисока вредност на берзанскиот индекс од неговото воведување (ноември 2001 година). Динамички, со исклучок на јануари во кој беше регистрирано намалување на берзанскиот индекс (од 6,3%), во останатите два месеци од кварталот тој бележеше континуирано зголемување.